

Sakliste og saksfremstillinger for møte i rovviltnemnda for region 8 den 11.3.2016

Sted: Møterom Senja sør 1. etg., Fylkeshuset, Tromsø
Tid: 10:15–16.15 (Lunsj 11.00–11.30)

Sakliste

9/16	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
10/16	Orienteringssaker	s. 1
11/16	Referatsaker	s. 1
7/16	Rovviltnemndas evaluering av sin oppfølging av forvaltningsplanen	s. 2
12/16	Fordeling av FKT-midler	s.13
13/16	Kvoter for betinga skadefellingstillatelser på jerv og ulv 2016/2017	s. 27
14/16	Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2016	s. 31
15/16	Anmodning om kvote for betinga skadefelling av gaupe 2016/2017	s. 32

9/15 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 11.3.2016

10/16 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Orientering fra Miljødirektoratet
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

11/16 Referatsaker

Innhold	Dato
Betingede fellingstillatelser på gaupe 2016	15.2.2016
Ekstraordinært uttak av jerv i deler av region 8 – Finnmark – utvidelse av kvote og virketid	12.2.2016
Ekstraordinære uttak av jerv i deler av region 8 – Finnmark	28.1.2016
Forvaltning av kongeørn i Norge – kunnskap, bestand og framtidig forvaltning	2015
Kongeørn i Norge, Norsk ornitologisk forening, rapport 7-2015	2015
Nye retningslinjer for jaktbu til jakt på jerv	15.2.2016
Tillatelse til uttak av jerv i øvre Anarjohka nasjonalpark	25.2.2016
Uttalelse - praksis og retningslinjer for utplassering av jaktskjul til lisensfelling av jerv i Finnm..	24.2.2016

7/16 Rovviltnemnda evaluerer sin oppfølging av forvaltningsplanen

Vedtak:

Saksfremstilling

I forvaltningsplanen gir kapittel 1–7 en grundig innføring i hva som ligger til grunn for rovviltforvaltning i region 8. Kapittel 12 sier litt om regional forskning på rovvilt. Kapittel 13 viser kart over forvaltningsområdene som rovviltnemnda har vedtatt. Kapittel åtte, *evaluering og veien videre*, danner, med «referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda» samt «rovviltnemndas presiseringer til referansegruppas anmodning», grunnlaget for både kapittel ni, *forvaltningsmål, strategier og virkemidler*, kapittel ti, *utfordringer i forvaltningen*, og kapittel elleve, *avveininger – valg av forvaltningsgrenser rovvilt*.

I årets evaluering vil vi som ved fjorårets evaluering ta utgangspunkt i delmålene i forvaltningsplanens kapittel 9, og vurdere hvordan nemnda har arbeidet for å nå delmålene. Oppramsingen av tiltak og spørsmål knyttet til disse er ikke fullstendig, men er ment for å stimulere til å finne løsninger for hvordan nemnda kan jobbe smartere for å nå sine mål. Det er ønskelig at den enkelte nemndsmedlem før møtet gjør seg noen tanker omkring måloppnåelsen, og hvordan denne kan bli bedre. Før møte bør den enkelte nemndsmedlem lese forvaltningsplanens kapittel 8, og se dette i lys av hva rovviltnemnda har utrettet med produktet den ferdige forvaltningsplanen er. Etter å ha gått gjennom delmålene vil vi se på rovviltnemndas evaluering fra 2014, og se hvorvidt denne er fulgt opp og hva som har skjedd i 2015.

Delmålene i forvaltningsplanen

Delmål 1–5 ble gjennomgått på møtet den 22.1.2016.

Delmål 6. Økt forutsigbarhet og lokal medvirkning

Viktig for å skape forutsigbarhet er å formidle gjeldende rovviltpolitikk, dette prøver rovviltnemnda å gjøre gjennom en tett dialog med beitebrukerne, for eksempel gjennom referansegrupper for interessenter i prosjektene Dyr i drift samt Næring og rovvilt i Finnmark. Videre har rovviltnemnda i sin forvaltningsplan sagt hvilke områder som anbefales som beiteområder for sau, og hvilke områder hvor rovviltnemnda ikke anbefaler sau på utmarksbeite.

I arbeidet med lokal medvirkning er referansegruppene viktige.

Har forutsigbarheten og den lokale medvirkningen økt? Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 7. Mer kunnskap om «rovvilt – beitedyr – samfunn» i forvaltning og hos befolkning

For å nå dette målet har rovviltnemnda i 2015 støttet en rekke tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, blant annet:

- Prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark samt Dyr i drift i Troms
- Prosjektet Beitebruk i utmark avsluttet i 2015
- Arena rovvilt
- Temadag bjørn i Polar Park

- Forprosjekt: bruk av droner i utmarksbaserte næringer
- Kadaverhundprosjekt 2015
- Utvidet tilsyn med godkjente kadaversøkekvipasjer
- Radiobjeller i Troms, administrert av Karl Oskar Fosshaug
- Tiltakspakke Lyngen
- Reindriftsseminar 2015

I tillegg viser forvaltningsplanen til mye kunnskap om rovvilt og rovviltforvaltning i region 8.

Har forvaltning og befolkning fått mer kunnskap? Kan rovviltnemnda gjøre mer?

Delmål 8. Lett tilgjengelig informasjon om økonomiske virkemidler ovenfor næring og privatpersoner

Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen vist til og beskrevet de viktigste økonomiske virkemidlene i rovviltpolitikken. For forebyggende og konfliktdempende tiltak har rovviltnemnda i forvaltningsplanen vist kriterier for prioritering av midler, og nemnda har vist til lovverket, og til elektronisk søknadssenter, hvor det skal søkes og rapporteres.

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å gjøre denne informasjonen lettere tilgjengelig?

Oppsummert

Rovviltnemndas overordnede målsetting:

«Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn og ulv presist på regionens bestandsmål samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.»

Har rovviltnemnda i løpet av det siste året nærmet seg sin overordnede målsetting?

Hvordan fungerer forvaltningsplanen som verktøy for å nå den overordnede målsettingen?

Oppfølging av rovviltnemndas evaluering fra 2014

Ved evalueringen i 2014 gikk rovviltnemnda gjennom forvaltningsplanens kapittel 8, *evaluering og veien videre*. Da ble det vurdert i hvilken grad rovviltnemnda hadde fulgt opp *referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda*. I denne oppfølgingen har vi gitt en statusoppdatering for noe av det som har skjedd i 2015.

Estimert antall bjørneynglinger

Referansegruppa fremhever at det er vesentlig at det kommer tydelig frem hvordan antall bjørneynglinger skal regnes, så en vet hvor mange bjørner regionen skal ha. I forvaltningsplanen kapittel 10, *utfordringer i forvaltningen*, har rovviltnemnda et kapittel 10.5 om å forbedre metodikken for beregning av reell bjørnebestand. Dette er fulgt opp i rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16. Rovdata har igangsatt arbeid for å inkludere *fangst-gjenfangst metodikk* i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn.

2015: Sammen med forskerkolleger fra Norge og Frankrike har Rovdata i det siste året jobbet med romlige fangst-gjenfangst modeller for DNA innsamlingen på bjørn i Norge. Dette både for å se på estimater av gjenfangbarhet (oppdagbarhet) og aktivitetssenter på leveområdene til hunnbjørnene påvist i DNA materialet i Norge i femårsperioden 2009-2013. Dette er sammenskrevet i en vitenskapelig artikkel i tidsskriftet Conservation Letters. Figur 3 gir en grei oppsummering av hovedfunnene.

Resultatene viser blant annet at det er i størrelsesorden 70-80 % av hunnbjørnene som påvises (oppdages i DNA-materialet) et gitt år. Et annet viktig resultat å merke seg er at den romlige fangst-gjenfangst modellen estimerer at i den undersøkte femårsperioden har 30-49 % av hunnbjørnene sentrum av leveområdet sitt på andre siden av riksgrensen (i Sverige, Finland eller Russland).

Sammen med de tidligere nevnte forskningsmiljøene er det tatt et initiativ i form av et prosjektforslag overfor Naturvårdsverket og Miljødirektoratet om videre arbeid med slike romlige fangst-gjenfangst modeller for flere av de store rovdyrene og for begge kjønn.

Overvåking og forvaltningsstrategi for kongeørn

Referansegruppa mente det var viktig at kongeørnbestanden blir bedre overvåket, og at det kommer en tydelig forvaltningsstrategi for kongeørn i regionen. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen kapittel 10.2 tatt opp forvaltning av kongeørn i region 8. Dette har rovviltnemnda fulgt opp gjennom fokus på kongeørn ved Arena rovvilt 2013, og gjennom fokus på kongeørn ved vurdering av søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemndene har i ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 18, etterlyst et verktøy for bestandsregulering av kongeørn. Rovdata, som ansvarlig for rapportering av bestandsstatus til rovvilt, har opplyst at det jobbes med kvalitetssikring av data, og det er en målsetning å presentere oppdatert bestandsnivå i løpet av året. Når et oppdatert bestandsestimat foreligger vil Klima- og miljøministeren komme tilbake til en vurdering av bestandsregulering av kongeørn.

2015: Oppdatert bestandsestimat kom i april 2015, NINA rapport 1158, *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010–2014*. Kongeørna har en svært stor utbredelse over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). I 2014 anslo Heggøy & Øyen at den norske populasjonen var på 1224–1545 par. Bestanden av kongeørn i Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2010 vurdert som livskraftig. Den mest omfattende kartleggingen som er gjennomført i region 8 er: «Kartlegging av kongeørn på kysten av Nord-Norge», ved Karl Birger Strann (2008). I Troms ble det estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet. I Finnmark ble det estimert 140–160 hekkende par, hvorav omtrent 40 prosent hekket på kysten. I NINA rapport 1158, *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge for perioden 2010–2014* er populasjonen estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014. Dette estimatet bygger kun på kjent forekomst av kongeørn fra Rovbase og inkluderer ikke en vurdering av bestanden i tomme arealer, dvs. arealer hvor det ikke er kjent forekomst av kongeørn, enten som følge av mangelfull kartlegging, mangelfullt datagrunnlag i Rovbase eller at områdene er reelt tomme for kongeørnterritorier. Gitt en 10 km buffer rundt kjente reirlokalteter er ca. 30 % av brutto landareal i fylker med hekkende kongeørn tomme arealer uten kjent forekomst av kongeørn. Størst andel av den norske populasjonen finnes i våre tre nordligste fylker. I Troms er usikkerheten stor, fordi forholdsvis lite data er registrert i Rovbase for den siste femårsperioden. Estimatet for okkuperte kongeørnterritorier med øvre og nedre 95 % konfidensintervall i Troms for perioden 2010–2014 er 127 (47–167), for Finnmark er tilsvarende tall 112 (90–127) (NINA rapport 1158).

På bakgrunn av blant annet oppdatert bestandsestimat fikk Miljødirektorat i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet å levere en rapport før nyttår 2015, med en tilrådning på framtidig forvaltning av kongeørn.

Motorferdselloven og saksbehandlingstid bremsekloss for uttak av rovvilt

Referansegruppa trakk frem at motorferdselloven og sen saksbehandling i avgjøring om dispensasjon til bruk av motorferdsel er en bremsekloss for uttak av rovvilt. Rovviltnemnda har satset på interkommunale skadefellingslag, erfaringer fra disse viser at saksbehandling angående dispensasjon til bruk av motorferdsel går raskt når skadefellingen administreres av disse. Rovviltnemndene har gjennom ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 10, anmodet om lettere adgang til bruk av snøskuter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt. Klima- og miljøministeren vil vurdere åpning for adgang til bruk av snøskuter til uttransportering av åte og bås/åtebu ved lisensfelling av jerv. Samtidig viser ministeren til at en slik adgang forutsetter tillatelse fra grunneiere og berørte kommuner etter motorferdselloven.

2015: Følgende har blitt en permanent ordning:

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for tilsyn med jervebåser som er tillatt av fylkesmannen. Kjøring skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av snøscooter på vinterføre for utkjøring av åte og åtebuer i forbindelse med felling av jerv. Kjøring skal skje etter bestemte traseer som angis i kommunens vedtak. Antall tillatte turer skal avgrenses og framgå av tillatelsen. Lisenshaver skal føre logg som på forespørsel må forevises til naturoppsynet. Av hensyn til kontrollerbarhet og erfaringsinnhenting stilles krav om føring av kjørebok, der opplysninger om når, hvem og hvor man har kjørt skal framgå. Kjøreboka skal framvises på forespørsel til naturoppsynet. Antall turer det kan kjøres skal framgå av tillatelsen, og normalt vil utkjøring av åtebu og bås kun kreve én transportering pr. lisensfellingsperiode. Åte vil kreve flere turer pr. periode, men vil avgrenses ved kommunens tillatelse.

Stimuleringstiltak ovenfor lokale jegere

Referansegruppa skrev at de imøteser en innføring av stimuleringstiltak ovenfor lokale jegere. Både i Finnmark og i Troms har rovviltnemnda satset mye på dette, for eksempel gjennom jervejaktprosjektet i Troms. Gjennom dette prosjektet er det gjennomført fagdager for jervejegere, det er kjøpt inn fire nye åtebuer. Disse er isolert og større enn tidligere slik at det kan være to personer samtidig (med tanke på rekruttering/opplæring). Disse er tildelt i områder hvor det er lite åtebuer fra før og hvor tapene er store. De er tildelt til jaktlag hvor etablering av aktive jaktmiljøer er i fokus. Prosjektet har også omplassert en eldre bu som har stått inaktiv i to år. Disse åtebuene og flere andre tiltak har fått tildelt åtekamera og/eller åtevarsler. Som et resultat av denne satsningen er det etablert to helt nye åteplasser og et jaktmiljø knyttet til disse. I tillegg er fire andre åteplasser revitalisert. Lisensjegere får tilbud om hjelp til utplukk av åteplass evt. besøk med veiledning på etablert åteplass. Videre er informasjon om jervejakt intensivert til målgruppen gjennom facebook-gruppen «Rovviltjakt i Troms»

2015: Dyr i drift har videreført/videreutviklet satsingen i jervejaktprosjektet. Hovedfokus har vært strategisk etablering av nye åteplasser der det manglet slike tidligere samt styrking/motivering av etablerte jaktlag. Det er gjennomført en fagsamling for jervejegere i Troms i august på Andslimoen. Det er tildelt to nye jervejaktbuer på nye lokaliteter. Den ene er i Skibotndalen hvor det ikke er noen kjent lokalitet fra før og hvor tap til sau og rein er

store. Denne driftes av erfarne jervejegere fra Kittdalen. Den andre bua er tildelt jaktlag i Tamokdalen som har en veldig aktuell åteplass for jerv. Dette er et nytt jaktlag med ivrige og motiverte jegere. To andre lokaliteter har fått innvilget støtte til å bygge buer i egen regi. Det er i alt tildelt 10 viltkameraer samt 3 åtevarslere. I tillegg administrerer Dyr i drift den nye prøveordningen for innføring av nye virkemidler for mer effektiv jervejakt i hele Troms. Dette består i hovedsak av etablering av fastmontert, kunstig lys på åteplass og bruk av viltkamera ved tilsyn av jervebås. I alt er det 12 lokaliteter som har fått tildelt åtebelysning fra prosjektet og 2 jervebåslomaliteter som har fått tildelt åtekamera for bruk til tilsyn. Pr 7. januar 2016 er det felt 8 jerver på åte hvorav en av dem er felt ved bruk av åtebelysning. I samarbeid med SNO har prosjektet også besøkt to jaktlag på åtelokalitet for å gi veiledning av både jaktfaglig art, teknisk utstyr og gjeldende regelverk. Pr i dag er det i alt 29 jervejaktlokaliteter med anslagsvis 50-70 jegere som er registrert i jervejaktprosjektet. Lokalitetene er noenlunde jevnt fordelt over de mest aktuelle konfliktområdene i Troms.

Det er ikke gjennomført tiltak med henhold til jakt på gaupe eller bjørn i 2016 da målene på dette området ansees som oppnådd. Gaupekvoten tas nå ut ved ordinær jakt. Når det gjelder bjørn er det først og fremst ved skadefelling vi har utfordringer.

Oversikt over rovviltbestandene

Referansegruppa mente det var for dårlig oversikt over rovviltbestandene, og den ønsket at rovviltnemnda jobber for at Statens naturoppsyn får tilført mer ressurser og midler. Rovviltnemnda arbeider politisk for å få en bedre kartlegging av rovviltbestandene, blant annet gjennom rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16 og 19. Videre har rovviltnemnda dusørordninger for å stimulere til innmeldinger som bidrar til bedre oversikt over rovviltbestandene. Imidlertid er ikke rovviltnemnda tilfreds med påliteligheten/etterprøvbareheten i dagens bestandsestimater. Rovviltnemnda vil prioritere midler til eventuelle prosjekter som kan øke påliteligheten/etterprøvbareheten i bestandsberegningene.

2015: Rovviltnemnda ga i 2015 NINA 200 000 kroner i FKT-midler til innkjøp av 50 viltkamera for et prosjekt som tester viltkamera til overvåking av gaupebestanden i Troms. NINA kommer til å søke om midler til å drifte kameraene i 2016.

Lokal medvirkning

Referansegruppa ønsker økt lokal medvirkning. Rovviltnemnda har lagt stor vekt på referansegruppas arbeid i forvaltningsplanen, denne evalueringen skal kaste lys over oppfølgingen av dette. Videre har prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark* og *Dyr i drift*, invitert referansegrupper med representanter fra bufenæringen, reindriftsnæringen og andre interessenter, for å sikre lokal medvirkning. Rovviltnemnda vil også vise til at møtene som nemnda holder er åpne, og det er mulig i forkant av møtene å be om å få presentere saker for nemnda på møtet. Rovviltnemnda viser videre til forvaltningsplanens kapittel 9.3.8 *Rolleavklaring for sekretariat, det utvidede sekretariat og observatører*.

2015: I Troms skjer lokal medvirkning først og fremst gjennom Arena Rovvilt, møter i referansegruppa, gjennom facebook og på kurs og konferanser prosjektet arrangerer. Spesielt for 2015 kan nevnes reindriftskonferansen som ble holdt i februar i regi av prosjektet. I Finnmark er det arrangert Arena rovvilt, referansegruppemøte samt flere kurs og andre arrangementer.

Gjensidig forståelse mellom næring og forvaltning

Referansegruppa påpekte at næringen følte de ikke hadde full forståelse fra forvaltningen for sine utfordringer når det gjelder rovvilt. Rovviltnemnda har prøvd å møte opp på ulike areaen hos næringen, både for å formidle hvilke rammer rovviltnemnda forvalter innenfor, og for å få kunnskap fra næring og andre interessenter. Rovviltnemnda vil fortsette med dette. Samtidig ser nemnda at den har vært for lite ute til næringene i deres daglige arbeid. Rovviltnemnda vil i det videre satse på å gjennomføre besøk/befaringer ved ulike aktiviteter i reinnæringen og sauenæringen.

2015: I Troms er det gjennomført reindriftskonferanse. I begge fylker er det gjennomført Arena rovvilt. Prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark og Dyr i drift har hatt nær kontakt og dialog med næringene. Og Fylkesmennen i Finnmark og Troms har hatt flere dialogmøter med næringene. Imidlertid har ikke rovviltnemnda hatt organiserte besøk ute hos næringsutøvere.

Kunnskapsbasert forvaltning

Referansegruppa skrev at de imøteser bedre opplysning om forskningsresultater innen reintall og tapsproblematikk, og en forvaltning som i større grad enn i dag er basert på kunnskap. Rovviltnemnda støtter ulike forskningsprosjekter som skal gi bedre kunnskap, for eksempel *Bestandstilvekst og tap i svenske samebyer med sommerbeiter i indre Troms*.

2015: Rovviltnemnda har støttet Scandlynx som i 2015 kom med Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014, NINA rapport 1200. Rovviltnemnda ga midler til å lage NINA Minirapport 536, Kongeørnas predasjonsadferd på beitedyr og mulige forebyggende tiltak. Videre har Lyngenprosjektet som rovviltnemnda har støttet bidratt med kunnskap om tapsårsaker i sauenæringa.

Kortfattet informasjon på søknadskriterier for virkemidler

Referansegruppa etterlyste kortfattet informasjon på kriterier for å kunne søke om virkemidler, evt. henvisninger til hvor en finner slik informasjon. Rovviltnemnda har gitt kortfattet informasjon og henvisninger i forvaltningsplanen.

2015: I Troms er det utviklet informasjon samt søknadsskjemaer for deltakelse i jervejaktprosjektet samt bruk av nye virkemidler for mer effektiv jervejakt, ligger på prosjektets hjemmesider. Ellers ble det allerede for 3 år siden utviklet en informasjonsfolder/beredskapsfolder med kortfattet informasjon til sau- og reindriftsnæringen om hvordan de skal forholde seg ved akutsituasjoner vedrørende skadefelling og forebyggende tiltak (kontaktinformasjon til viktige personer/forvaltning, rutiner m.m.). Det er også en egen side på prosjektets hjemmeside som tar for seg informasjon om dette (forebyggende tiltak samt skadefelling).

Lokal deltagelse og ressurstilgang til skadefellingslagene

Referansegruppa trakk frem at det blir viktig at lokale jegere inngår i regionale/kommunale skadefellingslag, og at de får de ressurser og den opplæring de trenger for å kunne gjennomføre skadefellingsoppdrag effektivt og i minst mulig konflikt med andre interesser, så som jakt, friluftsliv, reindrift, og allmennhetens oppfatning av etikk og moral. I Finnmark jobbes det med interkommunale skadefellingslag, i Troms er det nå fire interkommunale skadefellingslag. Rovviltnemnda støtter opplæring av disse lagene med FKT-midler.

2015: I løpet av 2015 har Dyr i drift slutført kompetanseprogrammet for skadefellingspersonell som ble avtalt med partene (vertskommunene og Fylkesmannen) i 2013. Dette har omhandlet kursing i HMS/vintersikkerhet, jaktkurs på bjørn, gaupe og jerv samt skadefellingsledelse. I tillegg har prosjektet i samarbeid med Fylkesmannen hatt årlige møter med kontaktpersonene i vertskommunene der hovedtema har vært administrasjon og drift av lagene. Skadefellingspersonellet har også i løpet av 2015 hatt anledning til å benytte seg av nytt skyteanlegg for rovvilt på Andselv som NJFF-Troms har etablert i samarbeid med Fylkesmannen og Dyr i drift. I Finnmark er det nå et lag i Porsanger og Karasjok. Det er et kommunalt lag i Nesseby og snart et kommunalt lag i Tana. I høst ble det arrangert samlinger for det interkommunale laget i 2014, på bjørnebanen i Neiden (skytetrening og teori). De to kommunale lagene i øst (Tana og Nesseby) vil få tilbud om kursing i 2016 og 2017 (blir sikkert de samme kursene som i Troms).

Erstatningsordningene

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle arbeide for at alt tap over normaltap skulle bli erstattet. Referansegruppa ønsket en speilvendt bevisførsel, hvor det er forvaltninga som må bevise at tapet ikke skyldes rovdyr, om ikke alt tap utover normaltap skal bli erstattet. Allerede i høringsuttalelse av 31.5.2012, skrev rovviltnemnda i *høringsuttalelse til Miljøverndepartementets brev av 10. mars 2012 om forslag til endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein*, følgende angående erstatning for husdyr på beite: *Vi ønsker at det jobbes videre med modellen som gir erstatning for alt tap på beite.* Dette ønsket nådde ikke frem.

2015: Ved søknad om erstatning for sau tatt av rovvilt er det nå et krav at individspesifikke data på individene i besetningen vedlegges søknaden. Ny erstatningsordning for rein skal begynne å virke i 2016.

Midler til gjeting og uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle gi mer midler til gjeting, og mer midler til å ta ut rovdyr i beiteområder. Rovviltnemnda har ikke anledning i følge *forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak*, til å gi midler til gjeting alene, bare når gjeting er kombinert med andre direkte tapsreducerende tiltak kan det gis tilskudd til dette. Nemda har gitt tilskudd til for eksempel bruk av kadaverhunder, og til ekstraordinært tilsyn av rein i kombinasjon med fôring. Midlene som rovviltnemnda har satt av til skadefellinger har ikke vært begrensende for skadefellingstillatelsene som har vært gitt av Fylkesmannen.

2015: Status samme som i 2014.

Robuste beitelag og samarbeid om beiteplaner mellom saueneæring og reinnæring

Referansegruppa mente at rovviltnemnda må arbeide aktivt for å få bedre oppslutning om beitelag, og mer fungerende beitelag. Videre mente referansegruppa at rovviltnemnda må stimulere til samarbeid om beiteplaner mellom saueneæringa og reinnæringa. Rovviltnemnda støtter prosjektet Beitebruk i utmark som jobber for økt og målrettet aktivitet i fylkets mange beitelag, kompetanseheving innen tema dyrevelferd i utmark, driftsledelse samt etablering av beitearealplaner i det kommunale planverktøyet. Rovviltnemnda har gitt Fylkesmannen føringer om å prioriterer FKT-søknader som bidrar til samarbeid innen og mellom beitenæringene og de ulike arenaene i Troms og Finnmark.

2015: Prosjektet Beitebruk i utmark ble avsluttet i 2015.

Bruksregler i reindrifta

Referansegruppa skrev at de imøteser bruksregler i reindrifta, regler som møter forståelse og aksept både innen reindrifta selv og blant andre. Uten at rovviltnemnda har kunnet påvirke dette, har det kommet regler for høyeste reintall, og klare føringer på at rovvilterstatning skal bortfalle dersom ikke disse overholdes.

Arena rovvilt

Referansegruppa skriver at det er viktig at rovviltnemnda bygger ut og videreutvikler «Arena rovvilt». Rovviltnemnda mener Arena rovvilt har vært, og er en viktig møteplass. Imidlertid har det til dels vært liten oppslutning om møtene, dårligst oppslutning har det vært i Troms. I Finnmark har det i oktober vært avholdt Arena rovvilt – sau 2014, i Varangerbotn, Tana bru, Lakselv og i Alta, med unntak av i Alta var det stor oppslutning om disse møtene. Arena rovvilt – rein skal også avholdes i Finnmark. I Troms har Dyr i drift, sammen med samarbeidspartnere, gjennomført tiltak som er målrettet mot de forskjellige målgruppene i prosjektet. Jegermiljøene (inkl. skadefellingslagene) har fått meget aktiv oppfølging fra prosjektet og Fylkesmannen gjennom hele året i form av kurs, fagdager og andre informasjonstiltak. Dette pågår fortsatt (jervejaktprosjektet). Sauenæringen, spesielt de som er mest utsatt, har også fått aktiv oppfølging i form av rådgiving og befaringer i eget beiteområde. I tillegg har alle beitelag v/leder blitt invitert til møte med Fylkesmannen (og prosjektet) i oktober for å diskutere beitesesongen og hva dette betyr for neste års sesong. Også reindrifta har fått mye oppmerksomhet da prosjektet har tatt direkte kontakt med alle distrikter i problemområder og fulgt opp dette i etterkant. I februar 2015 blir det også arrangert reindriftskonferanse for reindrifta i Troms. Dette er et samarbeid mellom prosjektet og Fylkesmannen og tar for seg både problemer knyttet til rovvilt og reindriftsforvaltning generelt. Fylkesmannens overtakelse av reindriftsforvaltningen er også et viktig tema.

Fylkesmannen har gjennom «byråkrater på beite» satset på å møte beitebrukere på deres arena. Videre er det satset på beitelagsmøter der Fylkesmannen deltar. Prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark*, samt *Dyr i drift* i Troms er et viktig bindeledd mellom forvaltning og næring. På nyåret har disse prosjektene referansegruppemøte, disse skal i 2015 være åpne møter, hvor alle som ønsker det kan delta. Rovviltnemnda har vanskelig for å legge ned møteplasser, rovviltnemnda ser likevel at bruken av FKT-midler for å arrangere en serie med møter ute i distriktet, ikke står i forhold til næringenes gevinst, når oppmøtet er så lite som det har vært de siste årene i Troms. Derfor mener rovviltnemnda aktiviteten som er gjennomført i 2014 samt det planlagte reindriftsseminaret i februar 2015, gir tilfredsstillende arenaer i Troms tilsvarende «arena rovvilt» for inneværende år. Rovviltnemnda mener forvaltningsplanens overordnede målsetting i år nås bedre gjennom å bruke midlene direkte på forebyggende tiltak. Rovviltnemnda vil samtidig oppfordre alle som har interesse i rovviltforvaltning i Troms om å møte på referansegruppemøte for Dyr i drift på nyåret 2015.

2015: I 2015 ble det gjennomført Arena rovvilt i både Finnmark og Troms. I samarbeid med Fylkesmannen har Dyr i drift opprettholdt de samme aktivitetene på dette området som i 2014. I slutten av november ble det som vanlig gjennomført tre Arena rovvilt-møter på forskjellige steder i fylket, men oppslutningen om disse var dårlig selv om det var brukt ekstra ressurser for annonsering/bekjentgjøring. Det ble også arrangert en konferanse for reindrifta i 2015 som hadde god oppslutning fra reinbeitedistriktene med beiter i Troms. Denne ga muligheter for faglig påfyll men også innspill til forvaltningen. Det var også planlagt en lignende konferanse for beitebrukere med sau i samarbeid med prosjekt Beitebruk i utmark, men denne ble avlyst pga. lite påmelding. I Finnmark ble Arena rovvilt – Sau avholdt i november. Møtene var av mindre skala en året før (direkte kontakt med bønder og ikke

annonsert i avisen). Prosjektet kontaktet bønder i Alta og Porsanger for å høre om dem ønsket et møte i år, det var det interesse for. Det ble gjennomført møte i Porsanger men møtet i Alta ble avlyst i siste liten pga. innstilt flyavgang fra Vadsø den dagen møtet skulle være (hverken representanter fra prosjektet eller Fylkesmannen kunne da møte). Fylkesmannen arrangerte egne oppfølgingsmøter i Vadsø (bønder i Tana/Nesseby/Vadsø) og Neiden for å følge opp bjørnesituasjonen og planlegge for neste beitesesong, derfor ikke arrangert møte i Øst-Finnmark. Referansegruppemøter for prosjektene Næring og rovvilt i Finnmark samt Dyr i drift i Troms gjennomføres i januar 2016.

Bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda bør bidra til å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund. Rovviltnemnda har gitt midler til opplæring av hundekvipasjer på Flå, Rovviltnemnda har gitt midler til bygging av wirebjørn, til fasiliteter for testing av hund på bjørn i Polar Park. Videre har nemnda gitt midler for opplæring av ekvipasjer i sporing av bjørn. Aktiviteten for å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund har vært høy.

2015: Prosjektet med opplæring av ekvipasjer for sporing av bjørn er videreført i 2015. Det er i alt gjennomført tre fagsamlinger hvor SWDI (instruktører fra Sverige) har deltatt på to. Status pr. dato er at en ekvipasje er godkjent som sporingsekvipasje ved skarpe skadefellingsoppdrag, en annen ekvipasje er klar for godkjenning i løpet av sommeren 2016. Det er i løpet av året tatt opp to nye rekrutter i prosjektet og prosessen med å overføre instruktøransvaret til prosjekt Dyr i drift er oppstartet. Målet er at vi i egen region skal bli selvforsynt med instruktørkompetanse for å opprettholde kunnskapsnivået samt lære opp nye rekrutter. I tillegg er det gjennomført en fagsamling/seminar for interesserte rovviltjegere med hund der en hadde både teoretisk og praktisk gjennomgang av anerkjente forelesere/instruktører fra Sverige. Også i 2015 har Dyr i drift administrert kursstøtte til en person for gjennomføring av to kursmoduler i sporing av rovvilt på jakt og fiskesenteret på Flå (NJFF).

Forvaltningsansvar for rovvilt

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for at Fylkesmannen får forvaltningsansvar for lisens- og kvotejakt samt skadefellinger gjennom hele året. I rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 13, anmoder rovviltnemndene om:

Rovviltnemndene må ha myndighet til å vedta skadefellingskvoter gjennom hele året, og Fylkesmannen må kunne forvalte disse kvotene, med nødvendige tekniske hjelpemidler, hele året.

2015: Her er det fortsatt brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen datert 21. mars 2014 som gjelder. Dette sier:
I perioden 1. juni til 15. februar fatter rovviltnemndene vedtak om betinget skadefellingskvoter. Det følger av rovviltforliket og rovviltforskriften at nemndene har myndighet til å gjøre dette når bestandsmålet for arten ligger på eller over bestandsmålet i regionen. Unntaket er for bjørn, der rovviltforliket sier at dersom 10 ynglinger er nådd nasjonalt, overføres forvaltningen av bjørn til nemndene selv om de regionale bestandsmålene ikke er nådd. For jerv og gaupe fremgår det av rovviltforskriften at myndigheten bestemmes ut fra et tre års gjennomsnitt. I perioden 1. juni til 15. februar fatter Fylkesmannen vedtak om skadefelling basert på kvoter fastsatt av nemnda, jf. rovviltforskriften. I perioden 16. februar til 31. mai er det Miljødirektoratet som fastsetter kvoter og fatter vedtak om skadefelling. Vedtak om uttak i denne perioden er i stor grad ekstraordinære uttak, der direktoratet fatter vedtakene og Statens naturoppsyn utfører uttakene. Myndigheten til å fatte vedtak om skadefelling blir også i visse tilfeller delegert til Fylkesmennene i denne perioden. For eksempel er dette gjort de siste årene for gaupe i tamreinområder. Jeg mener det på

nåværende tidspunkt ikke er fremkommet informasjon som tilsier at denne myndighetsfordelingen bør vurderes endret, men jeg vil fortløpende vurdere hvordan vi kan gjøre rovviltforvaltningen mest mulig forsvarlig, forutsigbar og effektiv.

Soneinndeling

Referansegruppa oppfordrer rovviltnemnda til å vurdere nøye, etter at bestandsmålet er nådd innenfor A-sonen, hvor store A- og B-sonene bør være. Rovviltnemnda ser at det i 2014 ble registrert fire ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Troms, og det ble registrert to ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Finnmark. I Troms ble det i 2014 registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, to av disse ble tatt ut ved hiuttak, i Finnmark ble det også registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, hvorav to ble tatt ut ved hiuttak (NINA rapport 1086). For at rovviltnemnda skal kunne føre en tydelig differensiert forvaltning er det avgjørende at A-områdene er store nok til at bestandene kan forvaltes på bestandsmålet innenfor disse. Først da kan rovviltnemnda opprettholde sin myndighet samtidig som rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene blir tatt ut. For gaupe har ikke rovviltnemnda klart å oppnå bestandsmålene for regionen innenfor A-sonen. Når det gjelder bjørn er regionen under bestandsmålet.

2015: NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland skriver følgende i sin konklusjon: *Vi har vist at dagens forvaltningssoner i nord bryter en av de grunnleggende forutsetningene for at sonering skal fungere tapsreducerende, nemlig at rovdyrsonene er store nok til at rovdyrbestanden oppholder seg i sonen gjennom hele året. Det er grunn til å stille spørsmål om det har noen hensikt å ha soneforvaltning i disse tamreinområdene, da det også er krevende å iverksette effektive forebyggende tiltak rettet mot tamrein. Dagens rovviltsoner er delvis designet for å holde rovvilt ute fra kalvingsland, men den vidstrakte arealbruken til rovdyrene gjør at alle rovdyrindivider i regionen uansett plassering av soner vil måtte berøre kalvingsland. Vi anbefaler at man tar utgangspunkt i gaupenes og jervens biologi når man utarbeider fremtidige forvaltningsplaner, som også bør ta hensyn til at gaupe og jerv forflytter seg over sonegrenser, fylkesgrenser og landegrenser (Gervasi m.fl.2015).*

Rovviltnemnda må likevel forholde seg til regjeringens klare føringer om at den todelte målsettingen skal nås ved en tydelig differensiert forvaltning. Også i tamreinområdene skal rovviltforvaltningen skje ved tydelig soneforvaltning mellom prioriterte yngleområder for rovdyr og prioriterte beiteområder. Dette jf. brev fra Klima- og miljødepartementet datert 12.3.2015 om *videre oppfølging om tydelig soneforvaltning og høy beredskap.*

Rask saksbehandling ved tap til rovvilt

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for et operativt regelverk som forvaltningen kan henviser til, for en saksbehandling som er rask og effektiv når det gjelder tillatelse til uttak ved skadefrekvens på ulike nivåer. Når det gjelder dette har rovviltnemnda gjort noen viktige presiseringer i forvaltningsplanens kapittel 8.2.

2015: presiseringene i forvaltningsplanen kapittel 8.2 står seg. Tilbake i 2013 ga det daværende Miljøverndepartementet instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt fastsatt av Miljøverndepartementet 16. desember 2013. I kraft fra 1. januar 2014. Kjernen av instruksjonen er følgende:

1. Skriftlige søknader om skadefelling, som inneholder tilstrekkelige opplysninger for at forvaltningen kan fatte en beslutning, skal besvares så raskt som mulig, og senest innen tre virkedager fra den dagen søknaden er registrert i arkivsystemet til forvaltningsmyndigheten. Dersom søker samtykker kan saksbehandlingsfristen på tre virkedager fravikes.

2. Førsteinstansen skal behandle eventuelle klager som gjelder skadefelling så raskt som mulig, og senest innen to uker etter klagefristens utløp.

3. Klageinstansen skal avgjøre klager som gjelder skadefelling så raskt som mulig, og senest innen tre uker etter at den har fått oversendt den behandlede klagen fra førsteinstansen.

4. Saksbehandlingsfristene kommer ikke til anvendelse for behandling av søknad eller klage når:

a) det på søknadstidspunktet ikke er husdyr på beite eller tamrein på beite i det aktuelle området det søkes uttak i.

b) det søkes om uttak av bjørn og bjørnen fortsatt ligger i hi.

c) det søkes om hiuttak av jerv, og forvaltningen må lokalisere/registrere jervehi før søknaden kan avgjøres.

d) det er behov for DNA-analyser for å avklare om skadefellingssøknad om ulv gjelder et genetisk viktig individ.

Enhetlig rovviltpolitikk

Referansegruppa ba rovviltnemnda arbeide for at rovviltpolitikken på sikt går mot en enhetlig politikk, minimum på skandinavisk nivå. Rovviltnemndene i Norge fremmet i rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014 punkt 20. følgende:

Samarbeidet med våre naboland må styrkes, det er behov for en enhetlig og forutsigbar forvaltning av rovvilt også over landegrensene. Punkt 4.1. i Stortingets rovviltforlik, ulv, er nevnt som en særlig utfordring.

Samarbeidet innen rovviltforvaltning over landegrensene er i stadig utvikling, og på sikt går det mot en mer enhetlig politikk.

2015: Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som det heter, består av eksperter på de store rovdirene fra de skandinaviske landene. Fagrådet hadde møte den 25. mars 2015. Her anbefalte de blant annet at det nedsettes en felles skandinavisk arbeidsgruppe som jobber frem felles overvåkingsmetodikk for kongeørn på lik linje med det arbeidet som har vært gjort for de fire store rovdirene. De mente det også må vurderes å involvere Finland i gruppes arbeid.

Forutsigbarhet

Referansegruppa skriver det er viktig at rovviltforvaltningen innen det nasjonale regelverket preges av forutsigbarhet, og en rollefordeling mellom de ulike aktørene, som de utmarksbaserte næringene har kunnskap om og kan forholde seg til. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen gitt plass til å beskrive rollefordeling for ulike aktører i rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningen er kompleks, derfor vil rovviltnemnda fortsatt ha fokus på å formidle gjeldende rovviltpolitikk og hvilke rammer den setter.

2015: Samme fokus som tidligere.

12/16 Fordeling av FKT-midler

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 foretar en fordeling av midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak mellom fylkesmennene basert på fordelingsnøkkel vedtatt i rovviltnemnda mars 2011, i henhold til planleggingsrammer i brev fra Miljødirektoratet i mars 2016, samt retningslinjer i forvaltningsplan for rovvilt i region 8 datert 10.10.2013. Antall ynglinger av jerv, antall familiegrupper av gaupe, antall bjørn og antall beitedyr beskriver behovet for forebyggende og konfliktdepende tiltak i hvert fylke. Hver parameter er tildelt lik vekt.

Region 8 har fått 1 500 000,- kroner til spesielle driftsutgifter, kap. 1420.21. Denne posten skal fordeles likt til fylkene med 750 000,- til Fylkesmannen i Finnmark, og 750 000,- til Fylkesmannen i Troms. Fylkesmannen i Troms er sekretariat for nemnda og tildeles 1 000 000 til drift av nemda, kap. 1420.21.

Fylkesmannen i Finnmark blir tildelt kr 5 808 000,- kroner av kap. 1420.73 og 750 000 av kap. 1720.21. Fylkesmannen i Troms blir tildelt kr 7 392 000,- kroner av kap. 1420.73 og 1 750 000 av kap. 1420.21.

Fylkesmennenes skisserte rammer/fordeling tilsluttes.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg:

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 1.7.2009
- Lov av 29.5.1981 om viltet (viltloven)
- Forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013

Saksfremstilling

Vi viser e-post fra Miljødirektoratet om økonomiske planleggingsrammer for rovviltnemndene. Det sies at vi får omtrent samme beløp som i fjor, kanskje 200 – 250 000 kroner mindre. Vi har derfor tatt utgangspunkt i samme beløp som ble tildelt region 8 i fjor, 13,2 millioner kroner.

Den enkelte rovviltnemnd skal med utgangspunkt i planleggingsrammen gitt av Miljødirektoratet fordele midler til ulike tiltakstyper, og i region 8 fordele mellom Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Troms.

Tildeling, budsjett og kostnad 2015

I 2015 ble region 8 tildelt 13,2 millioner til forebyggende og konfliktdepende tiltak, 1,5 millioner til tjenestekjøp (kap. 1420.21) og 1 million til drift av nemnda. Rovviltnemnda i region 8 vedtok på møte 27. mars å fordele 13,2 millioner mellom fylkesmennene. Totalt 7

746 000 kroner ble fordelt til Fylkesmannen i Finnmark, der 6 996 000 ble tatt av kap. 1420.73 og 750 000 million av kap. 1420.21. Troms fikk fordelt totalt 7 954 000, der 6 204 000 ble tatt av kap. 1420.73 og 1 750 000 av kap. 1420.21. Fylkesmennene har nylig rapportert hver for seg til Miljødirektoratet.

Rapportering til nemnda – bruk av FKT-midler i Finnmark 2015

Fylkesmannen ble tildelt følgende midler i 2015:

- 6 996 000 kroner til forebyggende og konfliktdependende tiltak innen rovviltforvaltningen (FKT), kapittel 1420 post 73 prosjektnummer 14A15001.
- 500 000 kroner til styrking av kapasitet hos Fylkesmannen på rovvilt, kapittel 1420 post 21.
- 750 000 kroner til tjenestekjøp og FOU, kapittel 1420 post 21.

Fylkesmannen i Finnmark utbetalte 7 255 562 kroner i FKT-midler i 2015 (Tabell 1).

Midler til samisk kompetanse i rovviltforvaltningen bidrar til en mer effektiv behandling av søknader om erstatning av rein og sau samt søknader om FKT-midler. Stillingen gjør at vi kan ha tettere dialog med næringen.

En rekke tiltakshavere kunne ikke forevise tilstrekkelig dokumentasjon til at vi kan utbetale hele beløpet. En del søkere mangler rapportering og fikk derfor ikke utbetalt tilskudd. For 2016 vil mangelfulle rapporter og manglende bilag medføre avkortning eller avslag på utbetalinger av tilskudd.

Generelle kommentarer til anvendelsen av midlene

I 2015 var det kun et kommunalt skadefellingslag som var operative før sommeren. Dette var i Porsanger kommune, det interkommunale laget i Sør-Varanger, Nesseby og Tana kommune ble avvirket vinteren 2015. Uten flere etablerte fellingslag i fylket er det begrenset hva Fylkesmannen kan ta av initiativ i tilfeller det ut fra en regional vurdering er behov for felling av rovvilt.

Etter store tap av sau til bjørn i Tana, Nesseby og Tana kommune i løpet av hele beitesesongen, og fellingsforsøk fra private lag som var resultatløse ble det etablert kommunale skadefellingslag fra kommunenes side i Nesseby og Sør-Varanger. En bjørn ble påskutt i Nesseby og senere avlivet av Statens naturoppsyn fra helikopter. Av budsjettet ramme på kr 700 000 ble kr 462 205 benyttet. Rammene har vært store nok til at ikke kostnadene har overskredet det som er gitt, dette gjelder alle skadefellingsoppdragene.

Følgende fellingstillatelser og avslag ble gitt i 2015:

Reinbeitedistrikt 14A i Porsanger kommune – skadefellingstillatelse 1 gaupe – *kommunalt lag*
Reinbeitedistrikt 14A i Porsanger kommune – skadefellingstillatelse 1 bjørn – *kommunalt lag*
Klubbvik beitelag i Nesseby kommune – skadefellingstillatelse 1 gaupe – *interkommunalt lag*
Klubbvik beitelag i Nesseby kommune – skadefellingstillatelse 1 bjørn – *lokalt lag*
Klubbvik beitelag i Nesseby kommune – skadefellingstillatelse 2 bjørner – *kommunalt lag*
Tana øst i Tana kommune – skadefellingstillatelse 1 bjørn – *lokalt lag*
Neiden beitelag i Sør-Varanger kommune – skadefellingstillatelse 1 bjørn – *lokalt lag*, gitt to ganger
Neiden beitelag i Sør-Varanger kommune – skadefellingstillatelse 1 bjørn – *kommunalt lag*
Iskoras vintersiida i Karasjok kommune – skadefellingstillatelse 1 kongeørn – *lokalt lag*

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i tanadalen – Tana kommune
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Stippanávži – Karasjok kommune
Avslag på søknad om skadefelling av gaupe ved Luovosvárri – Porsanger kommune
Avslag på søknad om skadefelling av kongeørn ved Iškoras – Karasjok kommune

Kommentarer til de ulike typene tiltak

Rein - rovvilt

Totalt var det 42 søknader om planlagte tiltak og akutte tiltak fra reindriften i Finnmark. De som fikk tilsagn fikk tilskudd til fôring av tamrein og flytting av tamrein til mindre rovviltutsatte områder. Begge tiltakene gjerne i kombinasjon med utvidet tilsyn.

En del av midlene som er avsatt til reindriften går til akutte tiltak fra april til juni hvor tiltaket er fôring for å samle flokken i perioder med store tap, dette i kombinasjon med ekstra tilsyn. Noen av de akutte midlene ble gitt etter søknad under kalvingsperioden.

Fylkesmannen låner ut e-bjeller til reindrifta i perioden 2014–2016. Målsettingen med prosjektet er å se om e-bjeller i reindriften kan bidra til å øke graden av dokumenterte tapsårsaker på rein og avsløre evt. problempåreiser med tanke på tap til rovvilt. En viktig grunn er også å ha muligheten til å delta i utviklingen på e-bjellene for å tilpasse dem til bruk i reindriften. Prosjektet «Næring og rovvilt i Finnmark - Ealáhus ja boraspiret Finnmárkkus» har fått ansvar for programmering og utlevering av bjeller samt opplæring, prosjektet skal også skrive en samlet sluttrapport.

Husdyr – rovvilt

Totalt var det 22 søknader om planlagte tiltak og akutte tiltak fra sauedriften i Finnmark. Fylkesmannen ga i 2015 tilsagn om tidlig nedsanking kun til de besetninger som ligger i forvaltningsområdet A – for gaupe, eller besetninger som er berørt av jerv eller grenser til A-området for jerv eller bjørn. Vår erfaring er at bønder som har fast eller sporadisk forekomst av jerv i beiteområdet og sanker tidlig i tilskuddsperioden har lave tapsprosent på utmarksbeite. Forskning viser at tapsomfang av sau drept av jerv øker utover høsten. Tiltaket har også god effekt i områder med bjørn.

I de mest tapsbelastede beiteområder for sau ble det tilbudt overtakelse av radiobjeller som var utlånt i 2015. Dette resulterte i bedre oversikt over tapssituasjonen i beiteområdet, noe høyere dokumentasjonsgrad, rask og målrettet utrykning ved bjellealarm og noe lavere konfliktnivå.

Andre større tiltak innen sauedriften inkluderer først og fremst flytting til øy-beitene Stjernøya og Sørøya. Erfaringene med flytting til øy er god med betydelig lavere tap enn på fastlandet, men gir en del utgifter til transport fra gård til beiteland med båt. Det ble gitt tilskudd til å dekke dette.

I Neiden beitelag ble det gitt midler til beredskapsareal, midler til forsinket beiteslipp og tidlig nedsanking. Radiobjeller ble benyttet i Neiden.

I Klubbvik beitelag ble det innvilget akutte midler til kortvarig intensiv tilsyn i kombinasjon med kadaversøk med hund fra juni til september. I dette området ble det dokumentert flere sau drept av bjørn i en lang periode. Mange av de kadavrene ble funnet ved hjelp av kadaverhunder.

Fylkesmannen brukte betydelig med ressurser på jevnlig møter med Neiden beitelag og beitelagene i Varanger i 2015.

Både innenfor rein- og sauenæringen oppstår det akutte tap gjennom sesongen. For å redusere ytterligere tap raskest mulig, treffer Fylkesmannen gjennom hele året vedtak med tildeling av akutte forebyggende midler til beitelag, siidaer og reinbeitedistrikter. Midlene går i hovedsak til forsterket tilsyn i en kortere periode i spesielt tapsutsatte områder.

Andre tiltak

FKT-midler ble benyttet til annonseringen om tilskuddsordninger og rovviltjaktkvoter i fylkets aviser.

Jaktrelaterte tiltak

Relativt stor innsats er brukt på å øke opplutning om gaupejakt og lisensjakt på jerv og bjørn. I 2015 ble det bevilget midler til flere jaktkurs i regi av NJFF- Finnmark, med fokus på å holde kurs og temakvelder om rovviltjakt i fylket. Bare et konkret tiltak ble gjennomført, kurs i jervejakt i Alta vinteren 2015.

Også andre tiltak som skal stimulere til mer effektiv jakt og felling av rovvilt har fått støtte, blant annet bygging av fem flyttbare jervejaktbuer og flere SMS-viltkamera til utplassering på jerveåter. Nesseby og Porsanger kommune har fått støtte til kompetanseheving av kommunale skadefellingslag (støtte til utstyr, trening, ammunisjon og leie av skytebane).

Det ble også gitt tilskudd til opparbeidelse til bjørneskytebane i Karasjok for å øke kompetansen på bjørnejakt.

Fylkesmannen støttet et treningsprogram for hundeekvipasjer for sporing av bjørn. To ekvipasjer fra Finnmark har etter avtale deltatt på trening i regi av SWDI. Tiltaket har vært organisert av «Dyr i drift» prosjektet hos Fylkesmannen i Troms. Ekvipasjene kan benyttes om SNO sitt personell med tjenestehunder ikke er tilgjengelig, eller det oppstår behov for flere ekvipasjer til sporing av bjørn samtidig i fellingsammenheng.

Bestandsovervåking

Det ble utbetalt dusør for tre (to fra 2013 og en fra 2014) innmeldinger av binner i følge med unger (dokumentert av SNO i etterkant), tre dusører for jerveyngling (en fra 2014 og to fra 2015), og en dusør for innmelding av familiegrupper av gaupe i 2015. Det er innvilget midler til fem gavekort blant de som har levert inn bjørnemøkk til analyse. Fylkesmannen oppfordret elgjegere til å samle inn bjørnemøkk, i samarbeid med Finnmarkseiendommens elgveiestasjoner og SNO. Via elgveiestasjoner i Alta, Kautokeino og Karasjok blir det levert noen få prøver pr. år.

I flere områder av Finnmark vil det være behov for å øke ressursene til bestandsovervåking, vi mener FKT-midlene bør kunne benyttes til dette i avgrensede satsningsområder. Det ble bevilget av penger vi hadde igjen mot slutten av året til å kjøpe inn viltkameraer til SNO for å prøve å fange opp og registrere flere familiegrupper av gaupe. Satsing på overvåking områdevis kan bidra til å få bedre oversikt i de fjellområder det er behov. I dag er overvåkingsresultater svært væravhengig og hvert enkelt SNO kontor har store områder de må dekke. Målsetninger om differensiert forvaltning i områder med forekomst av gaupe og jerv, og områder uten forekomst er kun delvis oppnådd i fylket. Områdevis er det yngling av både gaupe og jerv utenfor forvaltningsområdene deres.

Tabell 1. Finnmark: Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak 2015, post 1420.73

Forebyggende tiltak rein		Tilsagn	Utbetalt
	Andre tiltak rein	70 000	70 000
	Foring/Gjeting/utvidet tilsyn rein	1 730 000	1 394 108
	Kalving i gjerdet	20 000	20 000
	Flytting til annet beite rein	130 000	130 000
	Bruk av tekniske tiltak rein		78 898
	Akutt rein	125 000	77 177
sum rein			1 770 183
Forebyggende tiltak sau			
	Tidlig nedsanking sau	690 145	521 818
	Bruk av tekniske tiltak sau		
	Forsinket slipp sau	75 180	57 870
	Gjeting/utvidet tilsyn sau		
	Andre tiltak sau		
	Flytting av sau til annet beite	115 000	105 000
	E-gjerder		
	Beredskapsareal	18 000	18 000
	Gjeterhund/vokterhund		
	Beiting på inngjerdet areal	18 000	18 000
	Akutt sau	281 826	214 320
Sum sau			935 008
Forebyggende tiltak felles			
	Kadaverhåndtering i Pasvik		12 302
	Konfliktdempende tiltak utenom Pasvik		
	Jakttiltak(Annonsering av) jerve- og gaupejakt-kurs, båser	510 880	417 245
	Utgifter fellingslag og fellingsforsøk	60 000	42 976
	Bestandsregistreringer av rovvilt		216 534
	Oppdrag SNO skadeskutt bjørn/bruk av helikopter		67 500
	Dusør for rovviltyngling/kongeørnhekkning		90 000
	FoU -prosjekter rovvilt	1 403 150	1 320 000
	Godtgjøring interkommunale fellingslag	501 089	419 229
	Informasjon, kompetanseheving, dialog		213 520
	Lokale/kommunale prosjekter og prosjektstillinger	1 874 468	1 751 064
Sum forebyggende tiltak felles			4 550 371
Total sum			7 255 562

Rapportering til nemnda - Bruk av FKT midler i Troms 2015

Av det tildelte beløpet på kap. 1420.73 ble det igjen restmidler på 659 415 kroner. Det var satt av en del midler til akutte tiltak i reindrift og saueneringen, men vi har kun hatt et akutt tilfelle i reindriften i år. Vi har også erfart at enkelte brukere ikke har rapportert eller har utført det de har fått tilsagn om. Dette er midler som kunne vært gitt til andre tiltak i stedet. De som ikke har rapportert etter puring, eller har utført tiltaket som planlagt, har fått avslag på utbetaling høsten 2015. Det er også flere tilskuddsmottakere som ikke har brukt hele tilskuddet de har fått tilsagn om. Mye av midlene ble omdisponert i løpet av året/høsten 2015, og en del til innkjøp av radiobjeller. Ettersom vi ikke har fullstendig oversikt over restmidler før sent i oktober, er det imidlertid begrenset med tid til å finne gode forebyggende tiltak. Vi står dermed igjen med over 600 000 kroner av de tildelte midlene for 2015 (Tabell 2).

Ved behandling av søknadene har Fylkesmannen lagt vekt på at tiltak som er angitt i forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak, og tiltak som med stor sannsynlighet kan bidra til å redusere tap. Fylkesmannen legger også vekt på føringer i regional forvaltningsplan for rovvilt, samt om tiltaket omfatter

fellesløsninger. Videre blir områder med høyt rovviltpress prioritert, definert ut fra de siste års erstatningsoppgjør og rovviltregistreringer.

Forebyggende rein

I følge forvaltningsplanen for rovvilt i region 8, er det i utgangspunktet ønskelig å balansere tildelingen av midler til sau og rein i regionen. Når det gjelder forebyggende tiltak i reindriften er det få tiltak med dokumentert effekt. Erfaring viser at prosjekter i reindriften er mangelfullt beskrevet, og rapportering på bruk av tilskuddsmidler varierer. Dette resulterer i at over flere år har sauenæringen samlet sett har fått tildelt mer midler enn reindriftsnæringen. I reindriften er ekstra tilsyn og foring i kalvingstiden det mest brukte tiltaket. Det ble også gitt tilsagn om tilskudd til foring av kalv i gjerde i en siida, men tiltaket ble ikke gjennomført. Sidaen fikk dermed avslag på utbetaling.

Forebyggende sau og tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget

Tiltaket tidlig nedsanking er prioritert i områder med store tap til jerv, fast bestand av jerv, og/eller med høy forekomst av jerv. Det er bare gitt støtte til planlagt tidlig nedsanking i 2015. Det har altså ikke kommet inn søknader akutt tidlig nedsanking.

Dokumentasjon av kadaver er helt avgjørende for å avklare årsaken til tap av beitedyr. For å øke kunnskapsgrunnlaget, og finne tapsårsaker, har en gitt tilskudd til bruk av kadaversøkekvipasjer i enkelte beiteområder og deler av beitesesongen. Deler av tilskuddene går til tilsyn med kadaversøkekvipasjer i forbindelse med tidlig nedsanking. Det var imidlertid ikke alle som gjennomførte tilsyn som planlagt. Det ble også gitt tilskudd for å opparbeide beredskapsarealer til brukere i områder som også får tilskudd til planlagt tidlig nedsanking. De som har søkt har beitedyr i Storfjord og Kåfjord.

Nemnda har godkjent bruk av tilskuddsmidler for å organisere arbeidet med radiobjeller i Troms. Troms radiobjeller v/Karl Oscar Fosshaug fikk tilskudd for å administrere dette arbeidet. Avtalen med Fosshaug omfatter innkjøp, utleie og vedlikehold av elektronisk overvåkingsutstyr til beitedyr som finansieres av midler fra Fylkesmannen i Troms. Avtalen omfatter også nødvendig opplæring og support til brukerne av utstyret samt årlig rapportering til oppdragsgiver. Vi hadde rundt 1000 radiobjeller som ble fordelt til Bardu, Skibotn, Kåfjord, Nordreisa, Lyngen (prosjekt) og Målselv. Vi har prioritert fordeling etter søknad og ut fra faste kriterier: Har søker beitedyr i A-område for bjørn? Ligger dette i A-område for andre rovviltarter? Er det stort rovviltpress/belastning? Er det mye taptap/historiske tap? Er dette i et område der tapsårsak er ukjent? Beitelag prioriteres framfor enkeltpersoner.

Det ble gitt tilskudd til prosjekt «Tiltakspakke Lyngen». Et prosjekt for å øke kunnskapsgrunnlaget i Lyngen, der det ikke er fast bestand av annet rovvilt enn kongeørn. Dette er et område med mye tap, der vi mener årsaker til tap kan være sammensatt. Dette kan også ha nytteverdi når det gjelder valg av andre forebyggende tiltak. Vi tror dette kan være med på å øke kunnskapsgrunnlaget vedrørende tap av beitedyr i kystnære områder. I begge besetningene halverte de tapene i 2015.

Etter klarsignal fra nemnda kjøpte vi inn radiobjeller og noen e-bjeller for restmidler.

Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende

Under «andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende» har nemnda også i 2015 prioritert jaktkurs og andre tiltak som stimulerer til rovviltjakt, samt kompetanseheving for skadefellingslag. Senja vgs. fikk tilskudd til å sette i gang prosjekt grunneiertillatelse. Det er

viktig å fortsette arbeidet med å få grunneiertillatelse i områder en ikke har god nok tilgang til å jakte i. Bruk av hund til jakt og skadefelling av rovvilt er også noe vi i Troms fortsatt mener er viktig å jobbe med. Det ble brukt restmidler for å kjøpe inn viltkamera.

Konfliktdempende

Nemda hadde satt av 1 000 000,- kroner til prosjekt *Dyr i drift*. Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. En har gitt 250 000,- kroner til prosjekt Beitebruk i utmark ved Senja videregående skole. Dette er et treårig prosjekt med fokus på å styrke beitebruk. Et bedre og sterkere organisert beitebruk kan være ett av de beste FKT-tiltakene en har. Hvis en ikke får brukere i beitelag til å samarbeide, vil tiltak som normalt kunne være tapsreducerende, likevel ikke fungere tilfredsstillende.

Det ble og gitt tilskudd til Bioforsk Svanhøvd til formidling og informasjon om genetisk overvåking av brunbjørn.

Det ble utbetalt 457 159 kroner til fellingsvederlag sesongen 2015.

Regional tildeling og fordeling mellom fylkene 2016

Fordeling av midler mellom fylkesmennene i Finnmark og Troms, kap. 1420.73

Rovviltnemnda i region 8 har fått i oppgave å fordele 13,2 millioner til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Troms. Disse midlene ligger under kap. 1420.73.

Midlene blir fordelt ut fra fordelingsnøkkel vedtatt i rovviltnemnda i 2011. Antall ynglinger jerv, antall gaupefamilier, antall bjørn og antall beitedyr skal beskrive behovet for forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak i hvert fylke. Hver parameter er tildelt lik vekt. Med tanke på tetthet av rovvilt og antall beitende sau og rein får Fylkesmannen i Troms en større andel av FKT-midlene i 2016. Hvis rovdyr tettheten i fylket går ned vil også fordeling av midler bli endret (Tabell 3).

Tabell 3. Fordeling mellom fylkene basert på rovvilttetthet og antall beitedyr

Parameter	Finnmark fylke		Totalt reg. 8	Troms fylke	
	%	Antall		Antall	%
BESTAND					
Ynglinger jerv 2015(etter uttak)	31	4	13	9	69
Gaupefamilier 2015	25	2	8	6	75
Antall bjørn 2014	67	34	51	17	33
Ant. okkuperte Kongeørn territorier	47	112	239	127	53
BEITEDYR	49	170576	348576	178000	51
SNITT % (fordeling)	44				56

Ved å bruke vedtatt fordelingsnøkkel skal Fylkesmannen i Troms i 2016 tildeles 56 % og Fylkesmannen i Finnmark tildeles kroner 44 % fra kap. 1420.73.

Fylkesmannen i Finnmark skal tildeles 5 808 000,- kroner fra kap. 1420.73 og 750 000,- kroner fra kap. 1420.21. Fylkesmannen i Troms skal tildeles 7 392 000,- kroner fra kap. 1420.73 og 1 750 000 fra kap. 1420.21. Fylkesmannen i Troms er sekretariat for nemnda og tildeles derfor 1 million mer fra kap 1420.21 til sekretariat for nemnda.

Tjenestekjøp, kap. 1420.21

Region 8 er tildelt 1,5 millioner til tjenestekjøp. I brevet fra Miljødirektoratet står det: *Midler til tjenestekjøp og forskningsaktivitet i regi av direktoratet og rovviltnemndene vil bli tildelt over kap. 1420 post 21. Dette kan for eksempel være forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak.*

Fylkesmennene har blitt enige om å dele denne posten i to, slik at det blir 750 000 til hvert av fylkene.

Drift av rovviltnemnda og sekretariatet – kap. 1420.21

Region 8 har fått 1 million til drift av rovviltnemnda og sekretariatet. For lønn og godtgjørelse nemnda, er det satt av 250 000. For reise-, møte- og hotellutgifter er det satt av 250 000. For reise sekretariat er det satt av 50 000, og for lønn sekretariat 450 000. Nemnda må påse at de avsatte rammer ikke overskrider dette. Fylkesmannen i Troms er regnskapsførende enhet for disse midlene.

Generelt om prioritering av midler i Troms og Finnmark

Fordelingen innad i Troms og Finnmark er baserte på innkomne søknader om tilskudd til forebyggende tiltak, samt praksis mht. fordeling i fylket. Vi prioriterer områder som er rovviltutsatt, har ynglinger, mye tap og dokumenterte skader.

Miljødirektoratet presiserer gjennom forskriften at utvidet tilsynsaktivitet alene ikke kan få støtte, men at en kan gi tilskudd til dette i kombinasjon med andre tiltak. I tillegg skal søknader som omfatter hele beitelag, sidaer og reinbeitedistrikt prioriteres ved behandling av søknader. Betydelige midler vil bli avsatt til å dekke utgifter ved skadefellingsoppdrag.

Forslag til prioriteringer for bruk av FKT-midler 2016 for Finnmark

Vi har enda ikke fått bevilgning fra Miljødirektoratet på FKT midler. Dermed er utsiktene for 2016 enda usikre på hvordan endelig budsjett blir. Fordelingsnøkkelen fylkene i mellom gjør i år at Finnmark vil få mindre penger dersom vi får omtrent samme tildeling som i 2015. Finnmark prioriterer beitelag eller sankelag og fortrinnsvis hele reinbeitedistrikt eller større siidagrupper der det er mulig. Det er satt av 300 000 kroner i akutte midler på rein for 2016, det har allerede vært en del akutte skadesituasjoner og flere tilbakemeldinger den siste uken gjør at flere søknader forventes inn i nær framtid.

På bakgrunn i fjorårets skadesituasjon på sau prioriterer Finnmark med relativt høye skadefellingsutgifter. Det er flere kommuner som etablerer lag og utgiftene vil dermed være høyere dersom vi opplever en urolig sommer. Nyetablering av skadefellingslag gjør også at kompetansehevende midler etter søknader til kommunale lag prioriteres, denne potten er satt til kr 120 000.

Det er satt av 1 500 000 kroner til stillinger og tiltak etter søknader fra Næring- og rovviltprosjektet i Finnmark i 2016. Det ble brukt restmidler fra FKT på slutten av året i fjor til å fullfinansiere prosjektet da de ikke fikk støtte fra andre. Med mindre bevilgninger i 2016 kan ikke prosjektet regne med at alle omsøkte tiltak vil bli innvilget som omsøkt. Prosjektet har søkt om delfinansiering fra Sametinget i 2016 pålydende 472 000 kroner. Det vil være vanskelig å låse i underkant av 500 000 kroner til prosjektet over en lengre periode, da omprioriteringer til FOU eller andre planlagte tiltak forutsetter at flere av tiltakene planlegges godt. Foreløpig budsjett for FKT-Finnmark 2016 (Tabell 4).

Tabell 4. Forslag til foreløpig budsjett for FKT-Finnmark 2016

Tiltak	Antall søknader	Omsøkt	Foreløpig budsjett
Andre tiltak rein	29		100 000
Foring/Gjeting/utvidet tilsyn rein	56		750 000
Kalving i gjerdet	8		100 000
Flytting til annet beite rein	41		150 000
Bruk av tekniske tiltak rein			250 000
Omsøkt ordinære tiltak		14 039 321	
Akutt rein	5	125 000	300 000
	66	14 164 321	1 650 000
Tidlig nedsanking sau	13	580 717	600 000
Bruk av tekniske tiltak sau	6	122 337	
Forsinket slipp sau	5	137 700	105 000
Gjeting/utvidet tilsyn sau i kombinasjon med andre tiltak	3	50 491	40 000
Andre tiltak sau			
Flytting av sau til annet beite	1	175 000	100 000
E-gjerder	1		
Beredskapsareal	4	59 500	50 000
Gjeterhund/vokterhund	1	20 000	
Beiting på inngjerdet areal	2	76 000	
Akutt sau			150 000
	16	1 221 745	1 045 000
Kadaverhåndtering i Pasvik			30 000
Jakttiltak jerve- og gaupejakt-kurs, båser, jervejaktbu, viltkamera	10	360 290	175 000
Bestandsregistreringer av rovvilt			
Dusør for rovviltyngling/kongeørnhekking			80 000
FoU -prosjekter rovvilt	14	3 165 125	400 000
Godtgjøring interkommunale fellingslag og private fellingslag			700 000
Informasjon, kompetanseheving, dialog	3	353 000	120 000
Prosjekt Næring og Rovvilt i Finnmark, stillinger* og søknader gjennom prosjektet	15	1 075 116	1 500 000
	42	4 953 531	3 005 000
*her ligger også inne fullfinansiering av prosjektet dersom avslag fra Sametinget. Dersom FKT må fullfinansiere prosjektet kan ikke alle omsøkte tiltak påregnes prioritert.	124	20 339 597	
Behov av FKT midler i Finnmark 2016 ,post 1427.73:			5 920 000
Behov av FKT midler i Finnmark 2016, post 1427.21:			400 000
Kan bli endringer i budsjettet når vi får endelig bevilgning			

Forslag til prioriteringer for bruk av FKT-midler 2016 for Troms

Reindrift

Vi har satt av omtrent 1,5 millioner kroner til tiltak i reindrifta. Fylkesmannen har laget forslag til fordeling av midler til tiltak som i hovedsak går på foring av rein i korte perioder for å samle flokken, kalving innenfor gjerde og flytting av tamrein. Vi prioriterer tiltak i kalvingstid framover andre deler av året. Det er kommet inn flere søknader fra reindrifta i år, og noen for over flere år. På grunn av midlenes begrensede omfang er det ikke mulig å gi støtte til alle omsøkte tiltak, ei heller beløpet de har søkt om.

Det er ikke mange tiltak i reindrifta som virker forebyggende eller tapsreducerende. Fylkesmannen ønsker derfor å undersøke om det er mulig å utvikle en tiltakspakke for å forebygge/reducere tap av rein på beite som vi kan tilby næringen. Det kan være en kombinasjon av ulike tiltak, for eksempel økt slakteuttak, foring, kalving i gjerde, økt tilsyn, flytte rein ned i skogen før kalving mm. Tana distrikt 7 som presenterte sin driftsform på reindriftsseminaret ble nevnt som et godt utgangspunkt. Utvikle godt og rett fôr til rein er

også et sentralt tema. Dyr i drift v NIBIO ønsker å se på mulighetene for å sette i gang noe på dette. Det er viktig at det er mulig å evaluere tiltakene, og tiltakene må ikke ha utilsiktede virkninger/negative konsekvenser for næringen. Tanken er at tiltakspakken kan «lyses» ut som et forebyggende og tapsreducerende tiltak næringen kan søk om tilskudd til og gjennomføre fra 2017/2018. Vi foreslår derfor at nemnda setter av 500 000 kroner av posten Tjenestekjøp til dette.

Vi har satt av 100 000 dersom det skulle oppstå en akutt situasjon i reindriften.

Sau

Det er budsjettert med ca. en million kroner til sau (§ 5a og 5b). Som tidligere har Fylkesmannen i Troms foreslått å sette av midler til opparbeiding av beredskapsarealer. Det er flere som får støtte til planlagt tidlig nedsanking som melder tilbake at de ikke har nok beredskapsarealer. De som har søkt har beitedyr i Storfjord og Kåfjord, og har over flere år hatt planlagt tidlig nedsanking. Vi har og lagt inn forslag om å gi støtte til tilsyn med bruk av kadaversøkekvipasser i forbindelse med tidlig nedsanking. Vi har satt av 100 000 for akutt tidlig nedsanking, samt 100 000 for andre akutte situasjoner som krever akutte tiltak i sauenæringen.

Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende

Under «andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende» har en stipulert et budsjett på rundt 1 million kroner. Fylkesmannen i Troms ønsker fortsatt å bruke midler på jervejaktprosjekt og andre tiltak som stimulerer til rovviltjakt, samt kompetanseheving for skadefellingslag. Vi foreslår fortsatt støtte til prosjekt grunneiertillatelser med Senja vgs. Vi mener det er viktig å fortsette arbeidet med å få grunneiertillatelser i områder en ikke har god nok tilgang til å jakte i. Bruk av hund til jakt og skadefelling av rovvilt er også noe vi i Troms fortsatt mener er viktig å jobbe med. Vi foreslår at nemnda setter av midler for å kjøpe inn flere viltkamera. Vi har stipulert at Troms har behov for 650 000 kroner for å dekke fellingsvederlag sesongen 2016.

Øke kunnskapsgrunnlaget

Under tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget har vi budsjettert med i overkant av 700 000 kroner. Dokumentasjon av kadaver er helt avgjørende for å avklare årsaken til tap av beitedyr. For å øke kunnskapsgrunnlaget, og om mulig finne tapsårsaker, foreslår vi derfor at nemnda prioritere støtte til bruk av kadaversøkekvipasser i enkelte beiteområder og deler av beitesesongen. Videre ber vi nemnda om å sette av midler til NIBIO for å kartlegge effektiviteten med bruk av hund i kadaversøk. Dette er et prosjekt som er tenkt å gjennomføres over flere fylker sesongen 2016. Fylkesmannen ber nemnda sette av midler til Troms radiobjeller, for å organisere arbeidet med radiobjeller i Troms. Arbeidet omfatter innkjøp, utleie og vedlikehold av elektronisk overvåkingsutstyr til beitedyr som finansieres av midler fra Fylkesmannen i Troms. Avtalen omfatter også nødvendig opplæring og support til brukerne av utstyret samt årlig rapportering til oppdragsgiver. Vi har godt over 1100 radiobjeller som i år blir fordelt til brukere i Troms. Vi prioriterer fordeling etter søknad og ut fra faste kriterier. Har søker beitedyr i A-område for bjørn, A-område for andre rovviltarter, rovviltpress/belastning, tap/historiske tap, områder der tapsårsak er ukjent. I tillegg prioriterer vi beitelag framfor enkeltpersoner.

FM i Troms foreslår også i år å gi tilskudd tiltaksprosjekt i Lyngen. Tapet i begge besetninger som var med i fjor ble halvert, og vi mener det er viktig å følge dette opp også i år. Dette er et område med mye tap, der vi mener årsaker til tap kan være sammensatt. Dette kan også ha

nytteverdi når det gjelder valg av andre forebyggende tiltak. Vi tror dette kan være med på å øke kunnskapsgrunnlaget vedrørende tap av beitedyr i kystnære områder.

Konfliktdempende tiltak

Vi har ikke mange søknader under denne posten, men det blir likevel den der det er satt av mest midler totalt, ca. 2,2 millioner kroner. Vi foreslår at nemnda setter av 1 488 000,- kroner til prosjekt Dyr i drift v/NIBIO. Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. Vi ønsker også å gi tilskudd til Bioforsk Svanhovd til formidling og informasjon om genetisk overvåking av brunbjørn. NINA har søkt og ønsker å følge opp prosjektet med overvåking av gaupe med viltkamera. Nemnda har allerede signalisert at de ønsker å støtte dette prosjektet. Videre foreslår vi å sette av midler til Barnas naturpark og polar park til formidling.

Tabell 5. Forslag til budsjett for fordeling av FKT-midler 2016 – Troms

TYPE TILTAK	SØKER	TILTAK	Total kostnad	Søknadsbeløp	Forslag til budsjett
REIN forebyggende § 5 a og b	Grovfjord rbd v/ Britta Olsen	foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken	214 500	209 500	
	Hjertind siida v/ Lars Ante, John Mathis og Per Mathis O	kalving innenfor gjerde, planlagt utvidet tilsyn, tiltak som avklarer tapsforhold - elektr. Overvåking	457 500	417 500	
	Risten Turi Aleksandersen	flytting av tamrein, planlagt utvidet tilsyn, foring av tamrein, andre tiltak	234 000	215 000	
	Tjeldøy rbd v/Anders Huva	Tiltak som avklarer tapsforhold, elektronisk merking	68 126	68 125	
	Gielas siida v/Berit Oskal Eira	flytting av tamrein, planlagt utvidet tilsyn, foring av tamrein, andre tiltak	396 000	396 000	
	Gielas v/ Anders Nils Eira	Kalving innenfor gjerde, planlagt utvidet tilsyn og tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking	192 000	142 000	
	Johan Isak Turi Oskal	foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken. Utprøving av nye forebyggende tiltak.	335 000	21 000	
	Hjertind siida v/ Helge Oskal	kalving innenfor gjerde.	404 400	404 400	
	Helligskogen, Baal siida	nye FKT tiltak	1 320 000	1 270 000	
	Saarivuoma sameby v/ Nils Petter Labba	tapsreducerende. Utprøving av nye FKT tiltak.	273 000	150 000	
	Lars Ante Oskal / John Mathis Oskal / Per Mathis Oskal - Hjertind Rbt	akutt tiltak: foring og kortvarig intensivt tilsyn	93 750		
Akutt					
Sum rein					1 550 625
SAU § 5 a og b	Skibotn saubeitelag v/Leif Bjørnar Pedersen	Tidlig nedsanking av sau Forsinket slipp på utmarksbeite Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk	182 200	182 200	
	Måndalen sausankelag SA v/Nils Henning Gamvoll	Tidlig nedsanking av sau, Planlagt utvidet tilsyn	220 000	220 000	
	Stig-Arne Opgård	Tidlig nedsanking av sau	24 000	24 000	
	Nils Henning Gamvoll	Beredskapsareal	70 000	70 000	
	Carina Isaksen	Beredskapsareal	168 848	167 848	
Tidlig nedsanking					
Akutt					
Akutt tidlig nedsank					
SUM SAU					1 020 000
§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	Dyr i drift	Jervejaktprosjekt Troms 2016		284 400	
	Dyr i drift	Skadefellingspersonell		203 000	
	Dyr i drift	Utdanning av springsekvipasjer bjørn 2016		99 300	
	Leif Bjørnar Pedersen Seppola	Planleggingstilskudd til driftsomstilling rowilt. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rowiltskader	50 000	50 000	
	Lyngen kommune v/Terje Størseth	Prosjektadministrasjon, kurs, innledende gaupejaktkurs, veileda gaupejaktkurs, vintersikkerhetskurs, Innhenting av grunneiertilatelser, regionalt initiativ for samarbeid om skadefellingslag.	205 000	205 000	
	Gratangen kommune v/Torbjørn Johnsen	Samling i skyteknikk med lokalt skadefellingslag	64 000	64 000	
	Tura AS v/Ottar Remmen	Framtidas jervejegere	270 000	270 000	
	Lyngen kommune v/Terje Størseth	Støtte til innkjøp av utstyr til skadefellingslag	203 660	203 660	
SUM andre tiltak					1 056 700
§ 6 Tiltak, øke kunnskapsgrunnlaget	Norske kadaverhunder v / Nils Steinvik	Beredskapskurs kadaversøk med hund		55 000	
	Norske kadaverhunder v / Nils Steinvik	Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget ved tap av reinsdyr		48 000	
	Norske kadaverhunder v / Nils Steinvik	drift av Norske kadaverhunder	160 000	20 000	
	Sarreisa sankelag v/ Gry Amette Dahlø Bjørklund	innkjøp av radiobjeller	75 000	75 000	
	NIBIO v/ Svein Morten Ellertsen	Tiltakspakke Lyngen	260 000	260 000	
	Karl-Oskar Fosshaug	Troms radiobjeller	101 000	101 000	
	Dyr i drift v/Eriend Winje	Kadaverhundprosjekt	37 100	37 100	
	Gratangen kommune v/ Torbjørn Johnsen	Utvidet tilsyn med godkjent kadaverrevisjon	315 000	315 000	
	Inger Hansen	Effektivt kadaversøk med hund		150 000	
Sum øke kunnskapsgrunnlaget					768 100
§ 7 Konflikt- dempende tiltak	Dyr i drift v/Eriend Winje	Drift av Dyr i drift	1 488 000	1 488 000	
	Øvre Pasvik nasjonalparksenter	Formidling og informasjonsarr. Knyttet til brunbjørn	60 000	60 000	
	NINA v/John Odden	overvåking av gaupe v/viltkamera	300 000	300 000	
	Bardu kommune	Barnas naturpark og polar park	2 690 000	550 000	
	Tura AS v/Ottar Remmen	Jerv og gaupe, temadager for grunnskole, videregående og folkehøgskoler i reg. 8	325 000	325 000	
Sum konfliktdepdende					2 248 000
Annet		DIVERSE			75 000
		Fellingsvederlag			650 000
SUM TROMS			11 257 084	9 121 033	7 368 425
Kap 1420.21. M619					
Tjenestekjøp		Tiltakspakke rein, div.			500 000
		DIVERSE			250 000
Sum tjenestekjøp					750 000
Kap 1420.21	DRIFT av Nemnd, sekretariat				1 000 000

13/16 Kvoter for betingta skadefellingstillatelser på jerv og ulv 2016/2017

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77 jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1 og 3 gir rovviltnemnda i region 8 følgende kvote for betinget skadefelling for perioden 1.6.2016–15.2.2017: 10 betingede fellingstillatelser på jerv og 3 betingede fellingstillatelser på ulv

Vedtaket er fattet på grunnlag av at bestandsmålet for jerv i regionen er oppfylt, store tap av rein til jerv siste år, samt vitenskapelig- og forvaltningsbasert kunnskap om at et uttak av denne kvoten ikke vil true jerven sin overlevelse, eller genetiske mangfold innenfor naturlige utbredelsesområder i Troms og Finnmark.

I vedtaket om kvote for skadefelling av ulv er det lagt til grunn at denne arten ikke skal ha fast bestand i regionen.

Nemnda vil vurdere å trekke tilbake betingede fellingstillatelser, for eksempel hvis det blir registrert eller fattet mistanke om annen avgang i løpet av perioden, eller hvis kjønns- og alderssammensetningen blant skutte dyr er uheldig.

Fellingstillatelse som gis av fylkesmannen, bør om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag dersom dette er etablert for det området fellingstillatelsen gis.

Saksfremstilling

Betingede skadefellingstillatelser

Målet med en fellingstillatelse er i utgangspunktet å felle bestemte individer knyttet til bestemte situasjoner, og ikke å regulere en rovviltbestand. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. For jerv og bjørn er det ønskelig at skadefelling skal benyttes også der lisensfellingskvoten ikke blir tatt ut.

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Det kan gis godtgjøring til medlemmer av kommunale/interkommunale skadefellingslag som deltar når det gis skadefellingstillatelse. Det er fastsatt en døgnset på kr 1400,- per deltaker. Fylkesmannen setter en økonomisk ramme for hver fellingstillatelse som gis. Direkte og dokumenterte kostnader dekkes for alle fellingslag, også de som ikke er kommunalt eller interkommunalt oppnevnte lag, begrenset oppad til kr 15000,-.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Etter forskriften om forvaltning av rovvilt av 18.03.05 er landet delt inn i åtte forvaltningsregioner. Hver region har tilhørende nasjonale mål for ynglinger innenfor regionens grense. Finnmark og Troms er slått sammen til region 8 med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe, hvorav 4 ynglinger i Finnmark
- 10 ynglinger av jerv, hvorav 3 ynglinger i Finnmark
- 6 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over eller på de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltneemd, tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Fylkesmannen, for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Vurdering av om nemnda har myndighet baseres på tall fra det nasjonale overvåkningsprogrammet. For bjørn og ulv baseres dette på dokumenterte data om siste års ynglinger. For jerv og gaupe baseres det på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. Etter at kvote for lisensjakt er vedtatt, vil dyr som felles på skadefelling belastes lisensfellingskvoten.

Samarbeidsavtale mellom rovviltneemdene i region 7 og 8

Fylkesgrensa mellom Troms og Nordland er ingen naturlig barriere for rovvilt. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltneemda i region 7 og rovviltneemda i region 8 inngått en samarbeidsavtale:

Rovviltneemda i region 7 og rovviltneemda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:
  - kvote for jakt på gaupe,
  - kvote for lisensfelling av jerv,
  - kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltneemda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
  - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
  - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
  - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
  - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Rovviltnemnda ønsker å oppklare at samarbeidsavtalen med region 7 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, den rører heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland, når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for jerv i området, fastsatt bestandsmål for jerv i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Jerveynglinger som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, skutte jerver belastes kvoten for region 8. En viktig årsak til denne ordningen er at det i dette området, i stor grad er de samme jervene som bruker begge regionene, Rombaken–svenskegrensa er en mer naturlig forvaltningsgrense.

Vurdering av kvote for skadefelling av jerv

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet har vurdert beslutningsgrunnlaget som godt. Det er god kunnskap om jervebestanden i Skandinavia, vi vil vise til: *Bestandsovervåking av jerv i 2015, bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr.3 2015, til Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2015, NINA Rapport 1196, samt til DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2014, NINA Rapport 1185, og til Gaupe og jerv i reinbeiteland, NINA Rapport 1200.* Videre vil vi vise til rovbases for kjent avgang av jerv.

I perioden 2013–2015 er det i snitt påvist 13,3 ynglinger av jerv i region 8. Det ble registrert 28 ynglinger i 2012, 11 ynglinger i 2013, 12 ynglinger i 2014 og 17 ynglinger i 2015. I perioden Området i Nordland som omfattes av kvote for betinget skadefelling utgjør omkring

10 prosent av området «Nord-fylket» i Nordland, hvor bestandsmålet for jerv er tre ynglinger. De tre siste årene har det ikke vært registrert ynglinger av jerv i samarbeidsområdet.

Siden 1.6.2015 er det en kjent avgang på seks voksne jerv i Finnmark og på 10 voksne jerv i Troms, ingen i samarbeidsområdet med Nordland.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet mener den samlede påvirkningen på økosystemet, ved å regulere jervebestanden rundt nasjonale og regionale bestandsmål er vesentlig. Sekretariatets syn er at det gjennom rovviltforliket av 2011, hvor det nasjonale bestandsmålet for jerv opprettholdes på 39 årlige ynglinger, er foretatt en vurdering av økosystemets samlede belastning. Dette i lys av den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Tross et godt beslutningsgrunnlag er det stor usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som kommer til å bli registrert i inneværende sesong, dette da det varierer mellom år hvor stor del av de voksne tispene som går til yngling. Med denne bakgrunn vil sekretariatet tilrå en kvote på 10 jerver.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Sekretariatet vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefellingskvote for jerv.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har sekretariatet lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivarett de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Vurdering av kvote for skadefelling av ulv

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet har vurdert beslutningsgrunnlaget som godt. Det er god kunnskap om ulvebestanden i Skandinavia, sekretariatet vil vise til følgende rapporter tilgjengelig på www.rovdata.no: *Ulv i Norge pr. 15. februar 2016 – foreløpige konklusjoner for vinteren 2015/2016*, til *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2014-15 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr.: 1 2015*, og til *DNA-analyse ulv 2014/2015* datert 24.9.2015.

Det har vært flere meldinger om ulv i region 8, men få er dokumentert. I 2011 ble fire reiner dokumentert tatt av ulv i Kautokeino. Den 11.10.2014 var en GPS-merket ulv innom Finnmark. Denne hadde vandret fra Hedmark. I tidsperioden 2.11.2014–14.11.2014 fikk 15 undersøkte reinkadaver i Sør-Varanger status antatt tatt av ulv og en fikk status usikker tatt av ulv. I november 2015 fikk ett reinkadaver i Sør-Varanger vurderingen antatt sikker ulv.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet mener den

samlede påvirkningen på økosystemet, ved å regulere ulvebestanden til å være innenfor ulvesonen er vesentlig. Sekretariatets syn er at det gjennom rovviltforliket av 2011, hvor det nasjonale bestandsmålet for ulv ble opprettholdt på 3 årlige ynglinger innenfor ulvesonen, er foretatt en vurdering av økosystemets samlede belastning. Dette i lys av den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt. Det er ikke bestandsmål for ulv i region 8. Dersom det oppstår skadesituasjon på grunn av ulv skal det vurderes om denne må felles. Dette vil true artens overlevelse i regionen som er et naturlig utbredelsesområde for ulv og kan redusere sjansen for å opprettholde ønsket genetisk mangfold hos ulv. Siden det ikke er satt mål om ulv i region 8 er dette imidlertid i tråd med gjeldene politikk og en aksept for at det ikke skal være ynglende ulv her.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Sekretariatet vil understreke viktigheten av eventuelt genetisk verdifulle individer, og at dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Vi mener likevel det er riktig å ha en skadefellingskvote på ulv, dette sett opp mot tapspotensialet som ligger i evt. ulv i reinbeiteland, eller i sauebeiter. Sekretariatet vil tilrå en betinget skadefellingskvote på tre ulver.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Sekretariatet vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefellingskvote for ulv.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har sekretariatet lagt til grunn at nasjonal forvaltning, med sin geografiske differensiering har ivarett de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering av bestandssituasjonen for jerv og ulv, erfaringer med store tap av beitedyr og etter naturmangfoldlovens prinsipper §§ 8–12 vil sekretariatet tilrå en kvote for betinga skadefelling på jerv, og ulv for sesongen 2016/2017. Kvoten bør settes til ti jerver, og tre ulver.

14/16 Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2016

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 anmoder Miljødirektoratet om å fatte skadefellingskvote på seks – 6 – bjørner i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland for 2016.

Saksfremstilling

Det er Miljødirektoratet som setter kvote for skadefelling av bjørn i region 8. Rovviltnemnda ønsker likevel å gi sin anmodning til direktoratet om kvote for skadefelling av bjørn i regionen på grunnlag av bestandssituasjon og skadebildet i regionen.

Bestandssituasjon

Det skandinaviske bjørneprosjektet estimerte at det i 2014 var 2,3 ynglinger av bjørn i region 8. I 2014 ble det funnet DNA fra 51 individer av bjørn i region 8, 34 (16 hunner) individer i Finnmark og fra 17 individer (9 hunner) i Troms. Status for 2013 var 2,4 ynglinger av bjørn i region 8 basert på estimer fra det skandinaviske bjørneprosjektet. I 2013 ble det samlet DNA fra 62 bjørn i region 8, i Finnmark: 50, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I 2012 ble det samlet DNA fra 55 bjørner i region 8, i Finnmark 49, hvorav 26 binner, og i Troms 6, hvorav én binne. I 2011 ble det samlet DNA fra 58 bjørn i region 8, i Finnmark: 46, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I samarbeidsområdet med Nordland (samarbeidsavtale mellom rovviltneemndene i region 7 og 8, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8 vedtatt 10.10.2013 side 90) har det ikke blitt samlet DNA fra bjørn de siste årene.

Kjent avgang

Siden 1.6.2014 har det vært kjent avgang av sju bjørn i region 8. En binne ble felt ved lisensfelling i Sør-Varanger i 2014. I 2015 ble to binner og en hann felt i Sør-Varanger, to hanner ble felt i Tana og en hann ble felt i Nesseby. De siste årene har det ikke blitt registrert avgang på bjørn i Nordland nord for Saltfjellet.

Skadesituasjonen

Siden 1.4.2015 er det i Finnmark etter undersøkelse fra SNO dokumentert/antatt at fire rein og 86 sau er tatt av bjørn. I Troms ble 13 sau dokumentert/antatt tatt av bjørn beitesesongen 2015. I Samarbeidsområdet i Nordland ble det ikke dokumentert tap til bjørn i denne perioden (rovbase per 3.3.2016).

Konklusjon

Sekretariatet viser til at rovviltforliket er tydelig på at man skal ta ut bjørn utenfor binneområdene. Det er viktig å ha en kvote som gir handlingsrom for å ta ut skadevoldende bjørn hele sesongen. Sekretariatet viser til økt antall bjørn registrert i Troms samt til betydelig bjørneaktivitet i 2014 og 2015 flere steder i Finnmark. Her er det observert binner både med årsunger og fjorårsunger. Dette er positivt, da bestandsmålet enda ikke er nådd. Samtidig er det å forvente at det vil føre til at flere bjørner kommer til å skape konflikter i forhold til beitedyr i B-områder for bjørn. Sekretariatet anbefaler en skadefellingskvote på 6 bjørner i 2016.

15/16 Anmodning om kvote for betinga skadefelling av gaupe 2016/2017

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltneemnda i region 8 anmoder Miljødirektoratet om å fatte skadefellingskvote på tre – 3 – gauper i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland i perioden 1.6.2016–15.2.2017.

Saksfremstilling

Når gjennomsnittet av registret bestand over de tre siste årene ligger under bestandsmålet for regionen er det Miljødirektoratet som setter kvote for skadefelling av gaupe. I region 8 ble det i årene 2013, 2014 og 2015 registrert henholdsvis 10, 5,5 og 8 familiegrupper. Dette gir et gjennomsnitt over de siste tre år på 7,8 familiegrupper. Altså under bestandsmålet for regionen som er ti ynglinger.

Bestandssituasjonen for gaupe i region 8

Resultatet for registreringsperioden 2015/2016 foreligger ikke enda. Ut fra sekretariatets tolkninger av data i rovbasen ser det ut til at registreringene vil tilsi at det blir registrert rundt seks familiegrupper i Troms og rundt tre familiegrupper i Finnmark.

Området Store Haugfjell er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe. Det er per 3.3.2016 ikke registrert yngling i dette område i registreringssesongen 2015/2016. I registreringssesongen 2013/2014 ble det ikke registrert yngling av gaupe i dette området. I registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket.

Kjent avgang

Siden 1.6.2016 har vi i region 8 en kjent avgang på to gauper (én hann og én hunn), begge i Troms (rovbases per 3.3.2016). Mellom 1.6.2014 og 31.5.2015 hadde vi en kjent avgang på sju gauper, fire i Troms (to hanner og to hunner) én i samarbeidsområdet med Nordland (hann) og to i Finnmark (én hann og én hunn). Kjent avgang 1.6.2013–31.5.2014 i region 8 var på elleve gauper, sju i Finnmark (tre hunner og fire hanner) og fire i Troms (én hunn og tre hanner), i tillegg er det kjent avgang på én hunngaube i Evenes, som inngår i samarbeidsområdet mellom region 7 og 8. Avgang mellom 1.6.2012 og 31.5.2013 i region 8 var på 16 gauper, hvorav ti hanner og seks hunner. Avgang mellom 1.6.2011 og 31.5.2012 var på 19 gauper, fordelingen var på ni hunner og ti hanner.

Skadesituasjonen

Siden 1.1.2015 er det etter kadaverundersøkelse dokumentert/antatt at gaupe har tatt 66 rein og tre sau i Finnmark, og 77 rein og 11 sau i Troms. I samarbeidsområdet med Nordland er det siden 1.1.2015 dokumentert/antatt én sau og én rein tatt av gaupe (rovbases per 3.3.2016). *NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland – sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014* viste at tamrein er det viktigste byttedyret for gaupa i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper tamrein. Rapporten viste at gaupeindivider som hadde rein tilgjengelig drepte mellom 3,6 og 10 reinsdyr per måned, mens den i gjennomsnitt drepte 1,2 sau per måned om sommeren. Dersom sekretariatet forenkler og går ut fra at hver gaupe i region 8 dreper fem rein i måneden gjennom hele året. Og at beitesesongen for sau er tre måneder. Og at vi har 10 ynglinger av gaupe, tilsvarende omtrent 60 gauper. Så vil dette bety at tapet av beitedyr til gaupe gjennom året er omtrent 3600 rein og 216 sau.

Vurdering av kvote for skadefelling

Registreringene over registreringssesongene 2011/2012–2013/2014 har vist en nedadgående trend i regionen som helhet, mest markant har denne trenden vært sør i regionen. Registreringen for sesongen 2014/2015 viste en liten økning i registrerte familiegrupper i Midt- og Nord-Troms, denne trenden ser ut til å fortsette i sesongen 2015/2016. Sekretariatet mener fortsatt det er riktig å ha en høy terskel for å innvilge skadefelling på gaupe, spesielt i A-områdene og sør i regionen. Sekretariatet tilrår en skadefellingskvote på tre gauper for perioden 1.6.2016–15.2.2017.